

fragMENTaTION 22

Siah Armajani The Tomb Series

2015

Sanatçının izniyle | Courtesy the artist

Küratör: NECMİ SÖNMEZ

Editör: MİNE HAYDAROĞLU

Sabırın Politikası

Siah Armajani'nin "The Tomb Series" Desenleri

Halka açık alanlardaki heykelleri, köprüleri, kitaplıkları, şiiir bahçeleri ve farklı kullanımlara yönelik yerleştirmeleriyle tanınan Siah Armajani'nin "The Tomb Series" isimli çalışmaları, sanatçıyı derinden etkileyen 24 şair, düşünür ve aktivist için tasarlanmış olan imgesel mezarları konu etmektedir. Her biri farklı yüzyıllardan ve kültürlerden gelen bu 24 yaratıcının isimlerini tek tek gözden geçirmekte fayda var: Walt Whitman, Sacco ve Vanzetti, Lissitzky, Neşema, John Berryman, Aziz Augustinus, Bonhoeffer, Hegel, Nietzsche, Rimbaud, Heidegger, Rilke, Şamlu, Emerson, Dewey, Paine, Tolstoy, Adorno, Poincaré, Whitehead, Pound, Rorty, Joyce ve Hâfiz-ı Şîrâzî¹. Sanatçı kendisi için düşündüğü bir mezar tasarımıyla bu dizisini 2015'te sonlandırmıştı. Kimisi heykeli, kimisi yerleştirme ya da model tekniklerinde gerçekleştirilen diziyi ait çalışmalar arasında yer alan desenlerden yapılan seçki, fragMENTaTION projesinin çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Yazıları, etkinlikleri, düşünceleriyle insanoğlunu yüzyıllardan beri etkilemeyi başararak "ölümsüzlüğe" erişmiş yaratıcılar için "mezar tasarlamak" hayata karamsar bir noktadan bakmanın ürünü. Çocukluğu ve gençliği Tahran'da geçen Siah Armajani, eğitim aldığı Fransız Lisesi'nden sonra 1960 yılında Amerika'ya göç ederek, halen çalışmalarını sürdürdüğü Minneapolis kentine yerleşmişti. Çok kültürlü ve birden fazla dilin şekillendirdiği yaşamında sanatçı imgesel mezarlar tasarlamaya başladığında yüzünü geçmişe dönerek onu etkilemiş kültürel geleneklerden yola çıkıyor. Dikkati çeken, sanatçının "anıt mezar" oluşturmaya yönelmeden, her türlü yüceltmeden uzakta duran farklı farklı mezar projeleri geliştirmesi. Ölümü kutsayan, önemseyen bu yaklaşım, kimisi hayatına kendisi son vermeyi tercih etmiş, kimisi tuhaf hastalıkların, talihsizliklerin pençesinde son nefesini vermiş olan yaratıcılar için belli bir "anlam" taşımıyor. Çünkü Armajani'nin mezarları, soyut düşüncenin, imgelere bağlı çağrışımların belirdiği "yeni anlam alanları" açmaya yönelik garip bir "hatırlama dürtüsünün" ürünü. Sanatçı özellikle desenlerinde, çocukluğundan beri severek okuduğu, ezberlediği İran şiirlerini, Batı Avrupalı ve Amerikalı modernist şiirlerle birlikte alarak, farklı dillere, kültürlere rağmen birbiri içinde eriyen görsel imgeler yaratarak, beklenilmeyen noktalardan, çağrışımların, benzeşimlerin gelmesini mümkün kılıyor.

Farsçadan Fransızca'ya, oradan da İngilizce'ye dönüşen, kelimenin gerçek anlamıyla "çokkültürlü" bir noktada kendi anlamlarını geliştiren desenler, Armajani'nin sadece çizgilerini değil, el yazısını da ön plana çıkarıyorlar. Sanatçı desenlerinde ne kültürler arasında köprüler kurmaya, ne de tercüme yapmaya kalkıyor. Formların adeta şifrelere dönüşerek üç boyutlu bir karaktere büründüğü kareli kâğıt üzerindeki şekiller, izleyicilere farklı görevler yükliyorlar, çünkü ilk bakışta ne olduğu anlaşılamayan geometrik elemanlarla, desenin ithaf edildiği kişinin çalışmaları arasında belli bir bağlantı kurmak, "çağrışımlara dayalı" bir düşünce, soyutlama yetisini gerektiriyor. Ne Rimbaud için düşünülen ters çevrilmiş sandalye, ne de Adorno için tasarlanmış olan altıgen evin nasıl bir "anlam çemberiyle" yorumlanması gerektiğine dair ipuçları var elimizde. Sanatçının imgesel mezar projelerini formlandığı desenleri bu açıdan son derece soyut bir karaktere sahip çünkü burada ne olduğu kavranamayan görsel elemanlar, ancak şiirin yaratmayı başardığı "karşı boşluklarla" birleşerek farklı "düşünce koridorlarının" kapılarını aralıyor. Her okunduğunda farklı anlamlara bürünen şiiri bir çırpıda "anlamanın" mümkün olmadığını kabul ediyorsak, sanatçının desenlerindeki görsellikleri de kolayca yorumlayamayacağımızı unutmamak zorundayız çünkü bu desenlerde "sabır politikası" her çizgiye daha dikkatli bakmamızı gerekli kılıyor.

Armajani'nin imgesel mezarları, taşlardan değil, imgelerden, şiirin, aklı düşüncenin bellekte bıraktığı iz ve tortulardan yola çıktığı için, bu desenlere bakanların kapılarının altından atılmış zarflara benziyorlar. Her biri bir tür mektup olarak ta yorumlanabilecek olan bu desenler, değişen hayatlarımıza, adreslerimize rağmen bize ulaşabiliyorlar.

Le Siècle de Kafka, Centre Georges Pompidou, Paris 1984, s. 166-167

¹ Bu listeyi benimle paylaşan Alexander Gray Associates, New York'un yöneticilerinden olan Ursula Davila-Villa'ya teşekkür ederim.

The Politics of Patience

Siah Armajani's "The Tomb Series" Drawings

Famous for his sculptures, bridges, libraries in public spaces, poetry gardens and installations for various uses, the artist Siah Armajani's "The Tomb Series" is comprised of 24 imaginary tombs for poets, philosophers, activists who have deeply influenced him. All 24 are creative people from different centuries and cultures: Walt Whitman, Sacco and Vanzetti, Lissitzky, Neema, John Berryman, Saint Augustine, Bonhoeffer, Hegel, Nietzsche, Rimbaud, Heidegger, Rilke, Shamlou, Emerson, Dewey, Paine, Tolstoy, Adorno, Poincaré, Whitehead, Pound, Rorty, Joyce and Hâfiz-ı Şîrâzî¹. Armajani completed this series with a tomb he imagined for himself in 2015. A selection of drawings from this series made for sculptures, installations or three-dimensional models, is the starting point for his fragMENTaTION project.

"To design tombs" for creative people who have influenced mankind greatly for centuries and are "immortal" through their writings, acts and thoughts, is a product of a pessimistic look on life. Siah Armajani spent his childhood and youth in Tehran, migrated to the US in 1960 after graduating from the French Lycée and settled in Minneapolis where he has been living and working since. It can be said that the multicultural and polyglot artist faced the past and took his start from various cultural traditions when he began to work on his imaginary tombs. It is noteworthy that he did not form "monumental tombs", avoided exaltation and developed tomb projects very different from each other. This approach that celebrates and regards death does not entail a specific "meaning" for the creative people some of whom chose to end their lives themselves, and some who died from strange diseases under unfortunate circumstances. Armajani's tombs are products of abstract thinking, and a strange "urge to remember" aimed at opening up "new spaces for meaning" constituted by reflection dependent on imagery. Especially in his enigmatic drawings, the artist enables to bring forth connotations and similarities by creating visual imagery that fade into one another despite their differences in language and culture, by taking the Persian poems that he has loved and memorized since his childhood, together with Western European and American modernist poetry.

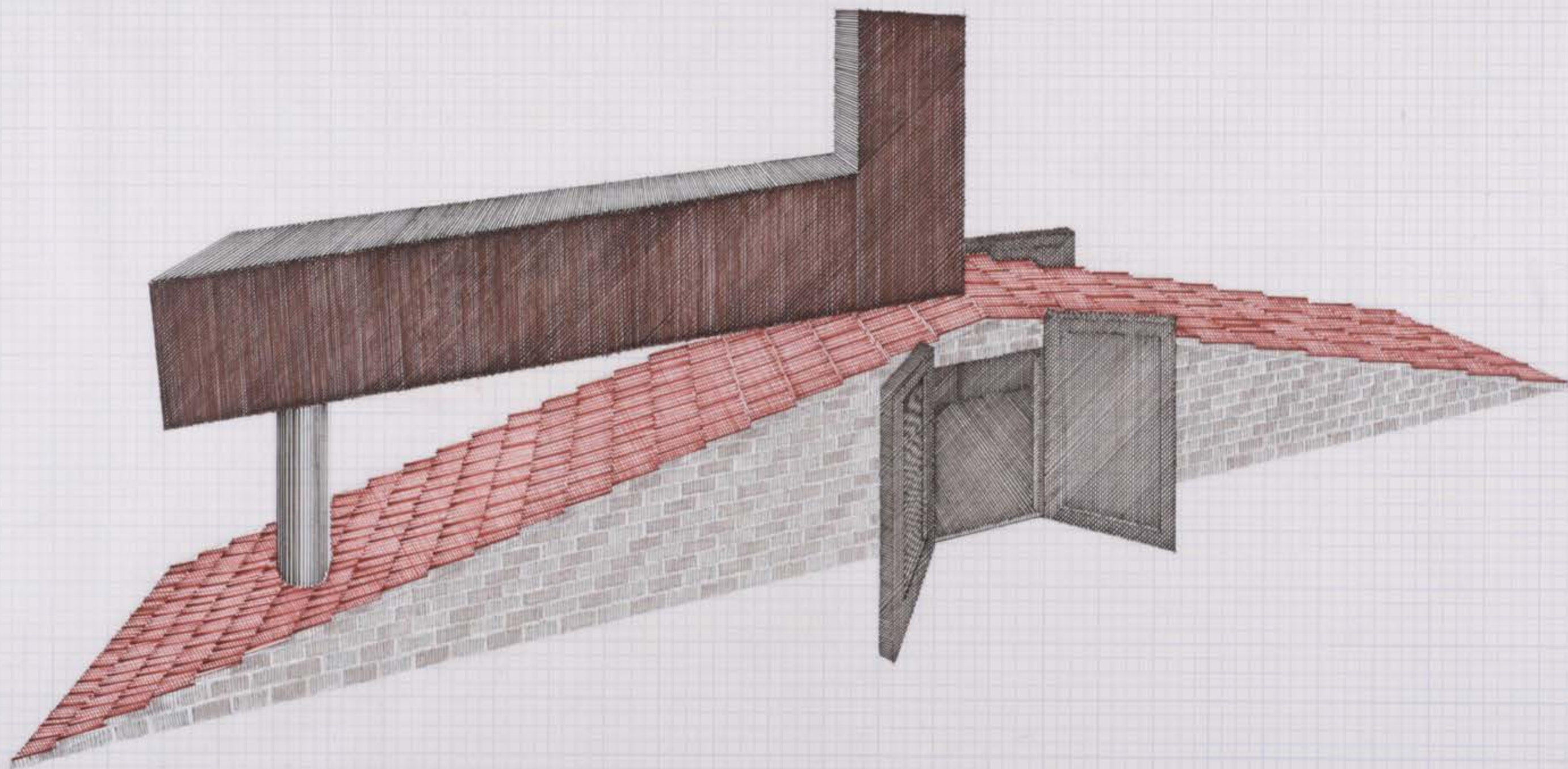
Drawings that are transformed from Persian to French, then to English, that manifest themselves in a "multicultural" level in the truest sense of the word, bring forth not only Armajani's handwork but also his handwriting. He neither attempts to build bridges between cultures nor tries translating them. Shapes on checkered paper where forms almost transform into codes and assume a three-dimensional character, demand various tasks from the viewers because abstract and "associative" thinking is required to establish the links between geometric elements that are hard to understand at first glance and the works of the person the drawing is dedicated to. We have no clues in hand as to how they should be interpreted "in a cycle of meaning"; neither in the case of the upside-down chair for Rimbaud nor for the hexagon house designed for Adorno. In this respect, the drawings where Armajani formed his imaginary tombs are very abstract in character because here indiscernible visual elements open the doors to "corridors of thought"; by blending with "counter voids" that poetry succeeds in creating. If we believe that it is impossible "to understand" poetry at once -poetry which can assume new meanings in each reading-, then we need to note that we cannot interpret the visuals in his designs at once either; because "the politics of patience" in these paper works requires us to look at each line more carefully.

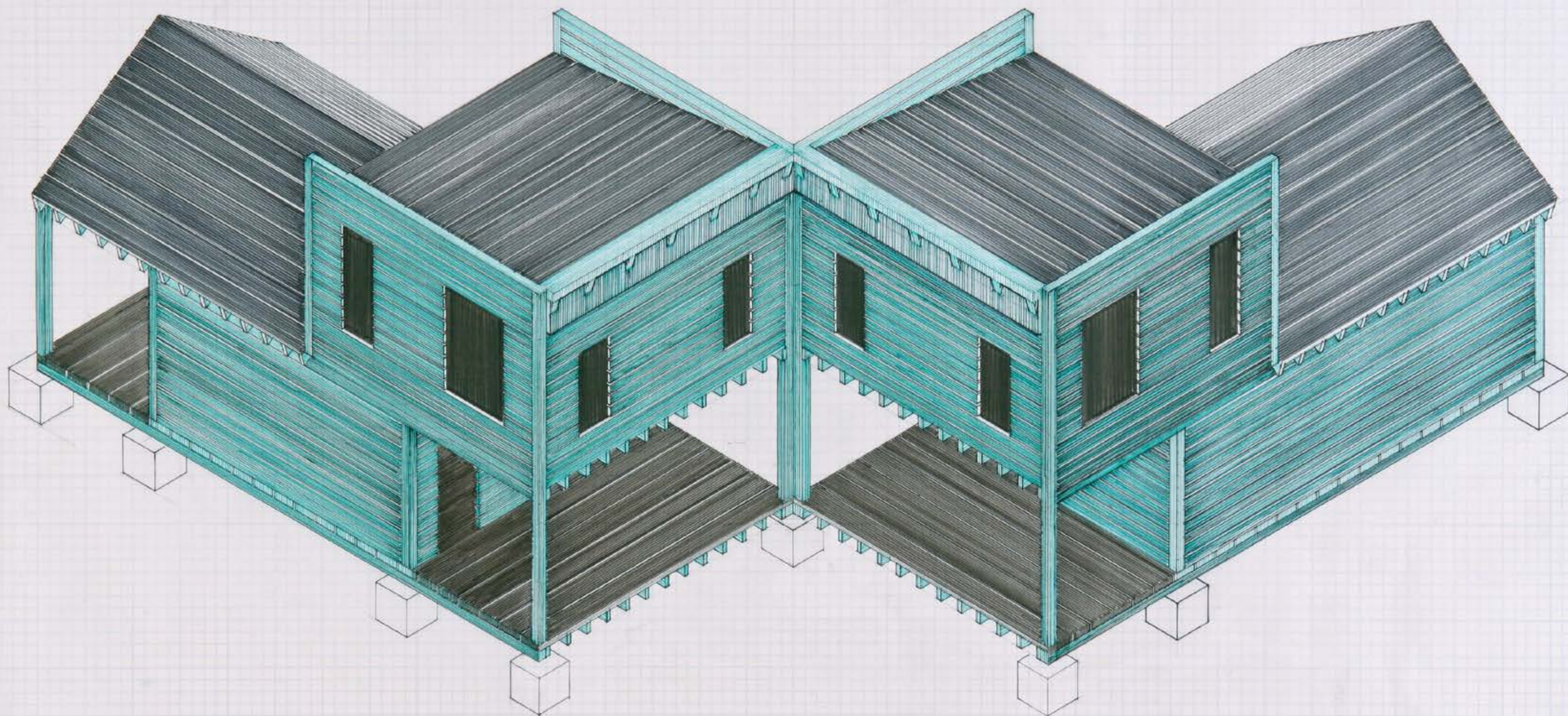
Armajani's imaginary tombs are like envelopes slipped under the doors for those who view them, because they stem not from stones but from traces and residues of images, poems, challenging thoughts. These introverted drawings can be also interpreted as letters that manage to reach us even when our lives and addresses change.

Le Siècle de Kafka, Centre Georges Pompidou, Paris
1984, s. 166-167

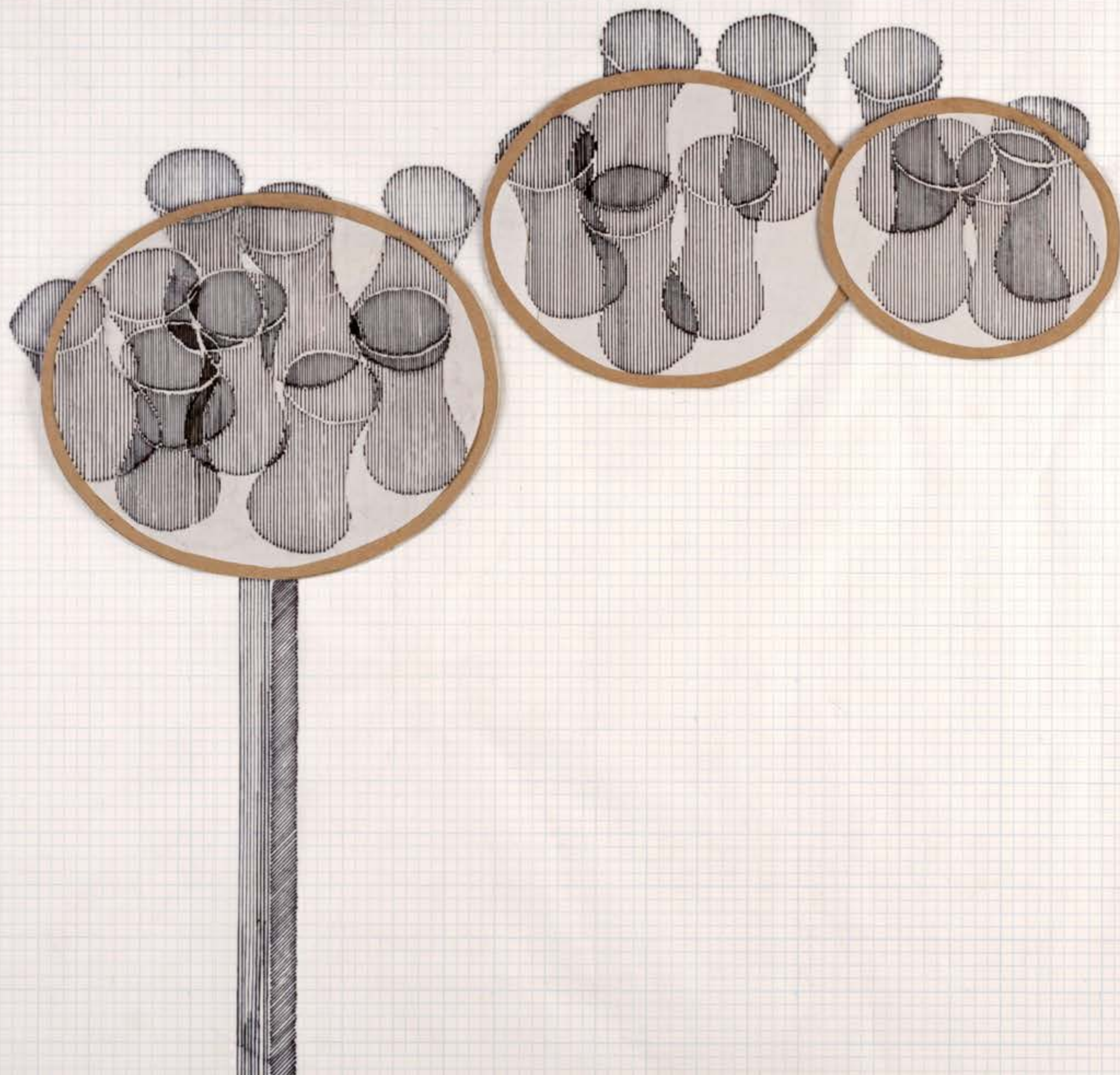
¹ I want to extend my special thanks to Ursula Davila-Villa of Alexon der Gray Associates, New York, for sharing this list with me.

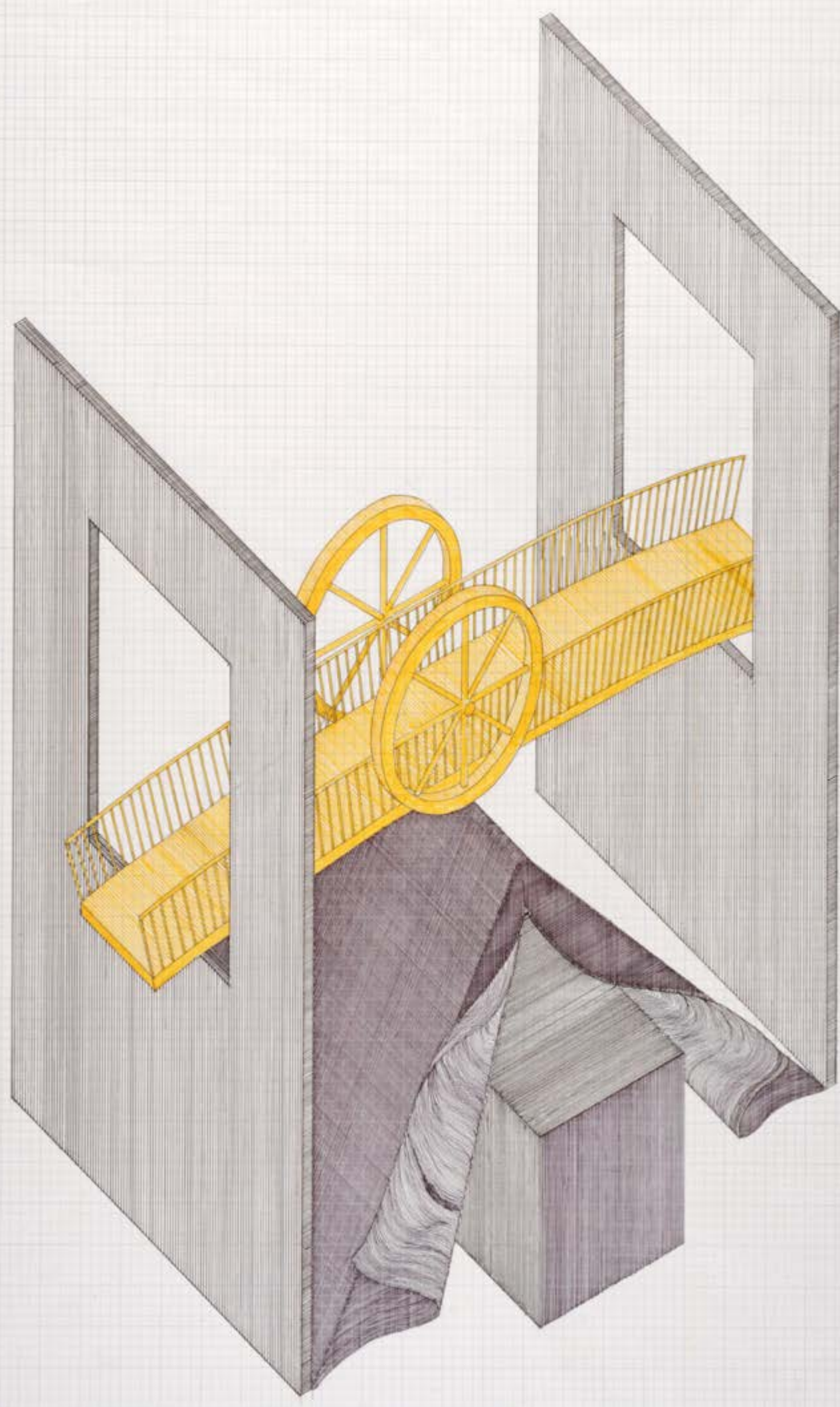

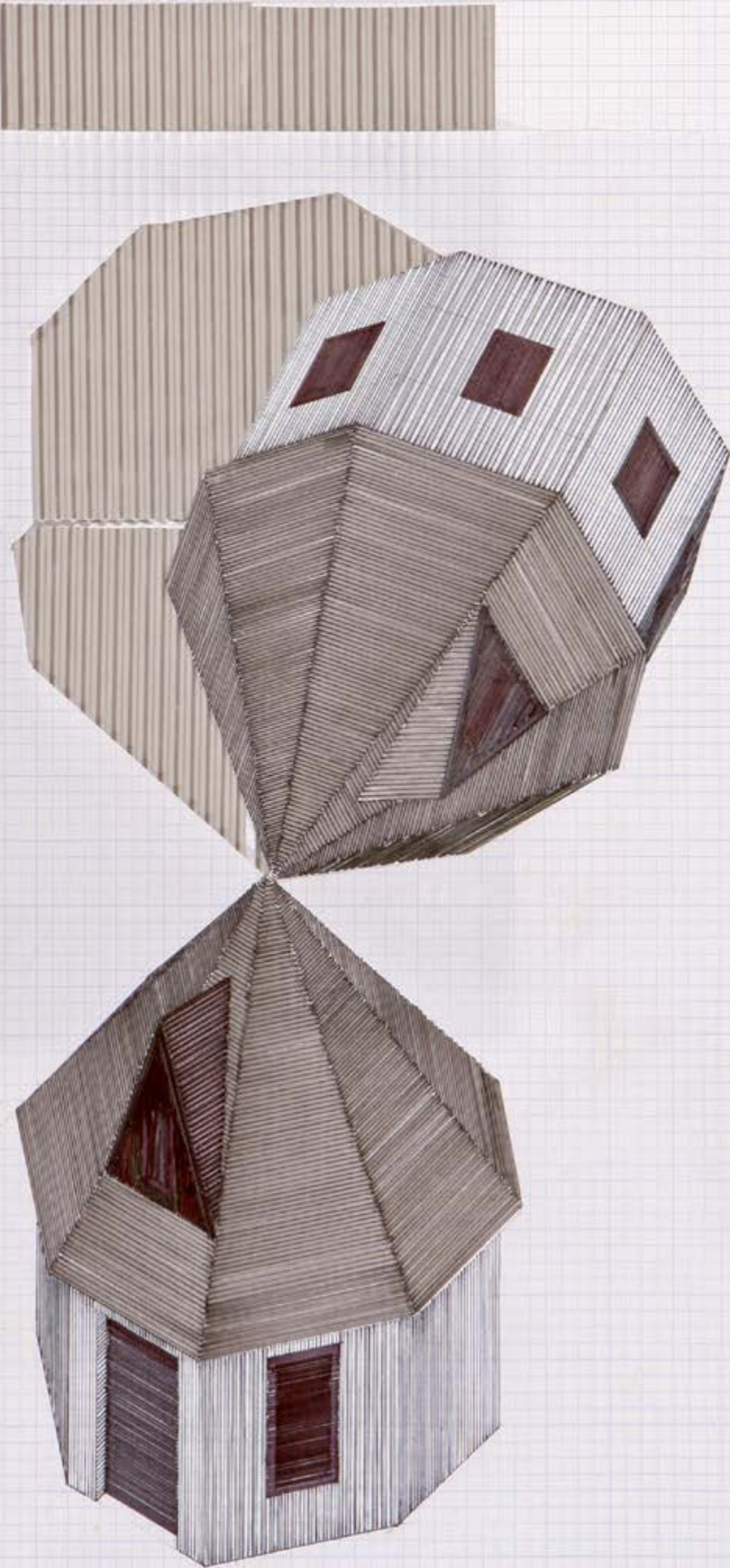

Siah Armajani
The Tomb Series
2015

Künyeler/Credits

Tomb for Neema [Naima için Mezar], 2014
Tomb for Heidegger [Heidegger için Mezar], 2015
Written Berlin [Yazılı Berlin], 2015
Tomb for Hafez, [Hafız-ı Şirazi için Mezar], 2014
Tomb for Walt Whitman [Walt Whitman için Mezar], 2012
Tomb for Adorno [Adorno için Mezar], 2012

Kâğıt üzerine karışık teknik / Mixed media on paper
Sanatçı ve Alexander Gray Associates, New York izniyle /
Courtesy the artist and Alexander Gray Associates, New York